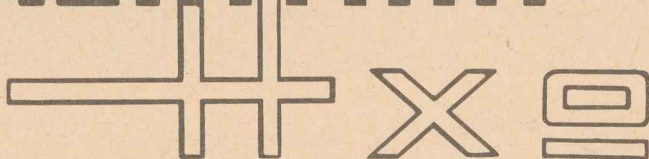

1117.-η ΚΑΤΙΝΑ ΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
Μ.Μπότσαρη 7α - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Αρ. Φύλλου 221

Αθήνα, Σεπτέμβριος 1981

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΜΝΗΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ

Όπως κάθε χρόνο, θά συγκεντρωθούμε καί φέτος στις 13 Σεπτεμβρίου μπροστά από τό πανίερο Βωμό τής Πατρίδος μας καί τόν πάλευκο μάρτυρα Δεσπότη μας. Θά ψάλλουμε τρισάγιο, θά προσευχηθούμε, θά καταθέσουμε στεφάνι καί θά τιμήσουμε έμπρακτα καί έπίσημα τήν μνήμη όλων εκείνων τών συμπατριωτών μας, πού πρίν από 59 χρόνια, σάν τέτοιες μέρες έπεσαν θύματα τής βαρβαρότητας θηριωδίας.

Θά συγκεντρωθούμε γιά νά έκδηλώσουμε άλλη μιά φορά, στίς άγιες ψυχές των, όλη μας τήν αγάπη, τήν ευγνωμοσύνη μας καί νά τούς βεβαιώσουμε πώς δέν πρόκειται νά τούς ξεχάσουμε ούτε αυτούς ούτε τίς αγαπημένες ιδιαίτερες Πατρίδες μας καί ότι θά κάνουμε τό κάθε τι γιά νά διατηρήσουμε αυτή τή Μνήμη.

Γι' αυτόν άλλωστε τόν ιερό σκοπό ιδρύθηκε πρίν από 46 χρόνια, από φωτισμένους συμπατριώτες μας ή Ένωση μας καί αναλάβανε από τότε όλοι μας υπεύθυνα τήν ιερή αυτή υποχρέωση, τή μεγάλη αυτή άποστολή.

Τά έκάστοτε Διοικητικά Συμβούλια τής Ένώσεως μας διευθύνουν καί κατευθύνουν τήν όλη προσπάθεια υπεύθυνα γιά τόν σκοπό αυτό. Δέν παύει όμως νά έχουμε τήν ίδια ευθύνη όλα άνεξαιρέτως τά μέλη γιά τό πώς θά πραγματοποιηθεί κατά τόν καλύτερο τρόπο ή ιερή αυτή άποστολή.

Τά χρόνια περνούν καί βεβαίως κουράζουν, γερνούν τούς ανθρώπους, όχι όμως τίς ιδέες καί τά ιδανικά, όπως ή δική μας άποστολή. Καί τή φλόγα αυτής τής ιερής άποστολής δέν πρέπει, γιά κανένα λόγο, νά τήν αφήσουμε νά σβυστεί ούτε καν νά ξεθωριάσει. Πρέπει συνεχώς νά τή ζωντανεύουμε καί νά τή δυναμώνουμε μέ τό λαδάκι τής ψυχής μας, καί τό λαδάκι αυτό δέν είναι τίποτε άλλο από τό ενδιαφέρον γιά τήν Ένωση μας καί ή αγάπη ή άνεξάντλητη γι' αυτήν. Όχι κάθε χρόνο καί λιγότεροι στά μνημόσυνα-όχι άπουσίες από τίς Συνελεύσεις, τίς έκδηλώσεις καί τίς δραστηριότητες τής Ένώσεως μας. Πρέπει νά βλέπουμε νά τά λέμε: τίς αναμνήσεις μας, τά ένθυμήματα μας, τίς ανάγκες μας, τίς έλλείψεις μας, τά ναι καί τά όχι μας. Τό ενδιαφέρον τό είλικρινές ζωογονεί, ή άδιαφορία σκοτώνει. Πρέπει κατά τή γνώμη μου νά είμαστε όλοι ένεργά μέλη. Ό καθένας μας κάτι μπορεί νά προσφέρει, άλλος πολύ άλλος λίγο, αλλά τό λίγο όταν προσφέρεται από πολλούς γίνεται

«Ω Σμύρνη!

Σέ μιά γωνούλα, στό μεγάλο τό ναό κοντά,

Ένας βωμός γιά σένα πάντα άχνίζει

Κι' ό Πάλευκος Δεσπότης μ' άνοιχτή άγκαλιά,

Τό δράμα του βλέπει καί δακρύζει».

πολύ. Πρέπει νά γίνουν πολλά καί χρειαζόμαστε τή συνδρομή πολλών. Έτσι μονάχα θά μπορέσει νά ζήσει καί νά προοδεύει συνεχώς ή Ένωση μας, νά προάγεται συνεχώς τό έργο της καί νά διατηρείται άσβεστη καί ζωντανή ή ιερή ΜΝΗΜΗ.

Πρέπει πάντοτε νά ένθυμούμεθα, νά πιστεύουμε καί νά διακηρύττουμε, ιδιαίτερα πρós τούς νέους, πώς όλες αυτές οι Μνήμες, τά ένθυμήματα μας, τά πνευματικά καί τά υλικά, ή Ένωση μας γενικότερα είναι «Η ΙΕΡΗ ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ» πού πρέπει μέ κάθε θυσία, μέ κάθε προσπάθεια νά τήν κρατήσουμε άλώβητη καί νά τή φυλάξουμε από κάθε αντίξοότητα καί από κάθε μπόρα «ώσου νά αλλάξουν οι καιροί, ώσου νά ξαστερώσει».

Υποστράτηγος Μιχαήλ Π. Καλλιέργης
Αντιπρόεδρος τής Ένώσεως Σμυρναίων.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ

Όπως χρόνια τώρα, ή Ένώσή μας τήν Κυριακή 13 Σεπτεμβρίου, στίς 10:30 θά τιμήσει τή θλιβερή επέτειο τής Καταστροφής μέ σεμνή τελετή στό Μνημείο τών Θυμάτων τής Μικρασίας, τού Πόντου καί τής Θράκης, στήν πλατεία Μητροπόλεως όπου δεσπόζει τό άγαλμα του Έθνομάρτυρά μας.

Παρακαλούμε όλα τά μέλη μας καί τούς φίλους μας όπως παρασταθούν στό τρισάγιο.

“Έχουμε την τύψη, ότι τά πρωτεία στήν καθιέρωση αφιερωμάτων, νή έλεκτά καί δημόφιή πρόσβαση τού Πνευματικού μάς στερεωματος, άνήκουσιν στήν «ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ». Δέν είμαστε, βέβαια, άπόλυτα βέβαιοι γι' αήτήν τήν πρωτοπορία τού λαμπρού άνδρα Λογοτεχνικού περιδοίκου, πάντως όμως μάς έχει δώσει πολλά καί άνδιαφέροντα τέτοια αφιερώματα, πού γιά όποιον τού κατέχει αποτελούν στολίδι τής βιβλιοθήκης του.

3

Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΠΕΡΙ ΣΜΥΡΝΗΣ

Μετά από τη θαυμαστή όμιλία του Δημήτρη Φωτιάδη κατά τόν έορτασμό της Έθνικής μας Παλιγγενεσίας από τήν Ένωση Σμυρναίων, ή Δνίς Χριστίνα Στεφ. Βεϊνόγλου, μέλος της Ένώσεως μας μās έδωσε φωτοτυπία άποσπάσματος της «Αύτοσχεδίου Διατριβής περί Σμύρνης» του Κ. Οικονόμου, στήν όποία ύποστηρίζει ότι ό Όμηρος γεννήθηκε στη Σμύρνη.

«Οί μεταγενέστεροι ήμών θέλουνσι σās άνεγήρειν σήλας άνδριάντας καί τρόπαια». Άνώνυμ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ
1869

.....
Δέν κρίνω άναγκαϊόν νά έκθέσω πλατύν κατάλογον τών έκπαλαι διαλαμπάντων έκ της Σμύρνης ένδόξων άνδρών. Οί ένδοξότεροι τούτων είναι γνωστοί εις τούς πλείστους όμογενείς μου, καί πολύ μάλλον εις τούς Σμυρναίους, οΐτινες σπουδάζουσι νά μιμῶνται τās πράξεις των. Από τούς Έκκλησιαστικούς ό πρώτος άρχιερατεύσας της Σμύρνης Άπόστολος Πολύκαρπος, ό μετ' αυτόν, ή πρό αυτού, κατά τινας, άγιος Βουκόλος τιμῶνται άφ' όλους τούς εύσεβείς ως στύλοι της Πίστεως. Μετά τούτους τούς θεϊούς άνδρας ή τών Σμυρναίων Έκκλησία έτιμήθη από πολλούς άειμνήστους Μητροπολίτας, Θεόκλητος, Νικηφόρος, Γρηγόριος ό Κονταρής, Άνανίας, Νεόφυτος, καί άλλοι, ήσαν Άρχιεπίσκοποι της Σμύρνης, περίφημοι διά τήν φιλομάθειαν καί άρετήν των. Νεόφυτος ό άοίδιμος Πατριάρχης ήτο Σμυρναίος. Προκόπιος καί Γρηγόριος οί μετά κλέους πατριαρχεύσαντες μετέβησαν εις τόν θρόνον τόν Οικουμενικόν από τόν θρόνον της Σμύρνης. Όσον δέ διά τούς σοφούς της Σμύρνης βλαστούς, ικανά είναι τά όνόματα τών παλαιών της Έκείων καί Ιασώνων καί Έρμογενών καί Ιατροδώρων, καί Άντιφώνων καί Στεφάνων καί Βιώνων, καί Κοϊντών (α) καί Διομένους του διδασκάλου του Άναξάρχου, καί του ρήτορος Δημητρίου (β), καί τών μεταγενεστέρων της Σοφιστών, τούς όποιους μνημονεύει ό Φιλόστρατος, ικανούσι λέγω, ταύτα νά μαρτυρήσωσιν ότι ή Σμύρνα έστάθη Μουσείον της Έωνίας. Άλλ' ή λαμπρότητα δόξα της σοφίας της Σμύρνης είναι ό θεϊός Όμηρος, του όποιου καυχάται, ότι είναι πατρίς. Περί τούτου άς μέ συγχωρηθῇ νά άναφέρω συντόμως τās κυριωτάτας μαρτυρίας, όποιες καμμία άλλη πόλις από τās όσαι άντιποιούνται τόν Όμηρον, δέν έμπορεί νά παραστήση.
Α') Αυτός ό Όμηρος εις έν από τά φερόμενα επιγράμματα του (γ) παραπονούμενος διά τήν άφιλοξενίαν τών Κυμαίων, μαρτυρεί μητέρα καί πατρίδα του τήν Σμύρναν· ιδού τά έπη του αύτά.

Οΐη μ' αΐση δάκε πατήρ Ζεύς κύρμα γενέσθαι
Νήπιον αΐδοίης επί γούνασι μητρός άτάλλων,
Έν ποτ' επύργωσαν θουλή Διός Αιγιόχοιο
Λαοί Φορκίως (α) μάργων επιβήτορες Ιππων,
Αιολίδα ΣΜΥΡΝΑΝ άλιγείτονα ποτνιάνακτον.

Β') Ό Όμηρος όνομάζεται από όλους συμφῶνως υίός Μέλhtος, καί Μελησιγένης καί Μελησιόαναξ. Ό Μέλης είναι Σμυρναίος· έπεται λοιπόν καί ό Όμηρος νά είναι Σμυρναίος. Ό Μέλης είναι ποταμός, καί ό ποταμός δέν έμπορεί νά γεννά υιόν, ειμή εις τήν χώραν της μυθολογίας. Μ' όλον τούτο ό Ηρόδοτος, (α), έρμηνεύει τήν ρήσιν ταύτην, ότι ή Κριθείς, ή μητήρ του Όμήρου τόν έγέννησε πλησίον του ποταμού, όθεν έλαβε καί τό όνομα.

Γ') Πλήν του Μέλhtος καί του Ηροδότου, άνώνυμός τις Έλλην συγγραφέας της ζωής του Όμήρου άναφέρει μαρτυρίαν του Πινδάρου, καί ό Πλούταρχος του Άριστοτέλους (περί βίου Όμήρου), ότι ό Όμηρος ήτο γέννημα της Σμύρνης (β).

Δ') Μόσχος, Βουκολικός ποιητής, έν τῷ επιταφίω του εις τόν Σμυρναίον Βίωνα, κλαίει τήν Σμύρναν, ότι έχασε τούτο τόν βλαστόν της μέ τόση ζημίαν, μέ όσην είχε χάσειν καί τόν παλαιόν υιόν της Όμηρον.

«Τούτο, Μέλη, νέον άλγος! Άπώλετο πρην τοι Όμηρος (γ)»

Ε') Ό Στράβων, άφ' ου έμπαρόδως άναφέρει ότι καί οι Κολοφώνιοι καί οι Χίοι άντιπιοῦνται τούτον τόν ποιητήν, αυτός φαίνεται ότι συγκατατίθεται μέ τούς πλείστους λέγοντας τήν Σμύρναν Πατρίδα του Όμήρου (δ). Άλλά καί ό πολύ πρό του Στράβωνος καί πρό αυτού του Ηροδότου άκμάσας Σκύλαξ ό Καρυανδινός, εις τόν Γεωγραφικόν του Περιήλουν, λέγει τόν Όμηρον Σμυρναίον (α).

ΣΤ') Ό Πλούταρχος έξ ιδίας γνώμης όμολογεί τόν Όμηρον Σμυρναίον (β).

Ζ') Ό Φιλόστρατος, μεταξύ τών άλλων του εικόνων, έγραψε καί καλλίστην του Μέλhtος εικόνα χάριν του υιού αυτού Όμήρου.

Η') Πολλά νομίσματα τών Σμυρναίων φέροντα τόν τύπον του Όμήρου, παριστάνουσι τό δικαίωμά των περί της εις τήν πατρίδα των γεννήσεως τούτου του Ποιητού· διά τούτο είχε καί Όμηρείον, ή Ναόν εις τιμήν του Όμήρου, καί νόμισμα ιδιαιτέρως παρωνυμούμενον από τού ποιητού ΟΜΗΡΕΙΟΝ (γ).

Θ') Άλλων πόλεων νομίσματα μαρτυροῦσι τόν Όμηρον Σμυρναίον· οὕτω σώζεται νόμισμα τών έκ Παφλαγονίας Άμαστριανών έχον επιγραφήν έντεῦθεν μέν, ΟΜΗΡΟΣ, έτέρωθεν δέ ΜΕΛΗC (δ).

Ι') Ακόμη δεικνυται εις τούς περιηγητάς τό σπήλαιον του Όμήρου, τό όποιον μνημονεύει ό Πausανίας (ε) τιμῶμενον εις τόν καιρόν του, διότι εις αυτό έγραφε τά ποιήματα. Πιθανότατα τό σπήλαιον τούτο κεΐται όπισθεν του Πάγου πλησίον του παλαιού ύδραγωγίου, προς τά άριστερά της κοιτης του ποταμού Μέλhtος, ως παρετήρησεν ό Χάντλερος.

ΙΑ') Εις τά άπομνημονεύματα της Φιλολογίας (Mémorial de Littérature) σώζεται παλαιά Έλληνική επιγραφή εύρημένη εις τήν Σμύρναν, ήτις άναφέρει τό όνομα Ιατρού τινος Σμυρναίου Έρμογένους του Χαρμίδου, καί τά διάφορα συγγράμματα του, μεταξύ τών όποιων φαίνεται καί έν περί πατρίδος Όμήρου. Ό Σμυρναίος Έρμογένης, όστις ήκμαζεν εις τήν έποχήν της άνθούσης Έλλάδος, είχεν ίσως πολλά άξιοπιστότερα δικαιώματα νά άποδείξη συμπατριώτην του τόν Όμηρον, παρά ό μετά ΙΗ' έκατονταετηρίδας γεννηθείς Άλλάτιος ό Χίος, όστις διΐσχυρίζεται, ότι έχει συμπατριώτην του τόν Όμηρον, έν ῶ άλλως καταξοχιζει τόσον άπάνθρωπα τούς άπογόνους του Όμήρου.

ΙΒ') Οί ένδοξότεροι τών Ρωμαίων συγγραφέων καί ποιητών, οίον, Λουκανός (α), Σιλίος Ιταλικός (β), Κικέρων (γ), καί άλλοι, όμολογοῦσι τόν Όμηρον Σμυρναίον.

ΙΓ') Πολλοί άλλογενείς νεώτεροι σοφοί, οίον, Κύτερος (Kuster), Τάνεγυς (Tanegy), Λεφάβριος (le Favre), ή κυρία Δακίερα (Madame Dacler), Κύπερος (Cupere), Σχότος (Schotte), Φαβρίκιος (Fabricius), Τουρνεφόρτιος (Tournefort) (δ), Νοέλος (Noël) (ε), καί άλλοι πολλοί, καί Άγγλοι καί Γερμανοί καί Γάλλοι καί Ιταλοί, κρίνουσιν άδικον προφανέστατον, άφίνοντας τόν Μέλhtα καί τήν Σμύρναν, νά ζητώσιν άλλού του Όμήρου τά γενέθλια.

Άλλ' οί φιλόκαλοι καί φιλότιμοι Χίοι θέλουνσι τόν Όμηρον ιδικόν των.

«Προβάλλουσιν εις μάρτυρα τόν Βουκολικόν Θεόκριτον, όστις ώνόμασε φανέρα τόν Όμηρον
- Χίον άοιδόν (α).

«Άναφέρουσιν αύτού του Ποιητού μαρτυρίαν

Οΐκει δέ Χίῳ ένι παιπαλοέσση (β)

«Προβάλλουσιν παλαιάν φαμίλιαν της πατρίδος των, ήτις ώνομάζετο ποτέ Όμηρίδαι,

«Δεικνύουσιν νομίσματα της Χίου μέ τόν τύπον του Ποιητού.

«Δεικνύουσιν σχολείον Όμήρου, καί καθέδραν όπου έδίδασκεν ό Ποιητής.

Όλοι αύται αι μαρτυρίαι των καί άν ήσαν άληθινάι, καμμία δέν βεβαιώνει τήν Χίον πατρίδα του Όμήρου.

Ό Όμηρος λέγει, όχι ότι έγεννήθη, άλλ' ότι κατοικεί εις τήν Χίον.

Όμηρίδαι ήσαν εις τήν Χίον· άλλ' οὕτως ώνομάζοντο όχι οι άπόγονοι του Ποιητού, άλλ' οι από Κυναίου Ραψῶδοι οΐτινες έψαλλον καί έδίδασκον τά έπη του Όμήρου (γ). Έπειτα καί άπόγονοι του άν ήταν, ό Όμηρος, ως μās βεβαιώνει ό Ηρόδοτος, ή ό υπό τό σχήμα του Ηροδότου γράφας τόν βίον του

Όμήρου, ό Όμηρος έδίδαξεν εις τήν Χίον, καί ένυμφεύθη, καί έγέννησε δύο θυγατέρας, τās όποιās καί ύπάνδρευσεν αύτού. Πιθανόν είναι οι έγγονοί του νά όνομάσθησαν Όμηρίδαι. Δέν ήτο όμως διά τούτο καί ό Όμηρος Χίος. Πολύ δικαιότερον έμπορεί νά καυχηθῇ ή Σμύρνα διά τήν άκόμη σωζομένην άρχαιότατην οικογένειαν τών Όμήρων, τούς όποιους, καί άν άλλας άποδείξεις δέν είχαν, έμπορεί νά τούς βάλη ως άποδείξιν, τού ότι ό Όμηρος ήτο Σμυρναίος.

Οὐδ' από τό νόμισμα δέν άποδεικνύεται Χίος ό Όμηρος. Εις ξένων πολλών πολλὰ πόλεις τιμήν έκωσαν νομίσματα. Οὕτως οι Φεραίοι καί αύτοί οι Σμυρναίοι έτύπωσαν εις τό νόμισμά των τόν Ηρακλήν, καί οι Σάμιοι τόν Μελέαγρον· άλλ' ούτε ό Ηρακλής ήτο Φεραίος ή Σμυρναίος, ούτε ό Μελέαγρος Σάμιος. Ό Άριστοτέλης μάλιστα μās βεβαιώνει ρητῶς, ότι «Χίοι τετιμῆκασιν Όμηρον ΟΥΚ όντα πολίτην» (α) Έπειτα καί άν οι παλαιότεροι Χίοι, θέλοντες νά άντιποιηθῶσι τόν Όμηρον, έκωσαν, ως καί οι Κολοφώνιοι, νόμισμα εις τιμήν του, μήπως μέ τούτο ήδυνήθησαν νά άφαιρέσωσι τά εις τήν γέννησιν του Ποιητού δικαιώματα της Σμύρνης; Εις τό νόμισμα έμπόρεσαν νά μιμηθῶσι τούς Σμυρναίους, άλλὰ Μέλhtα άλλον δέν έμποροῦσαν ποτέ νά κάμωσι τήν Χίον νά άποδώσῃ.

Οὕτε τό φημιζόμενον σχολείον του Όμήρου δέν δέχεται ό περιηγητής Χάντλερος (β), άλλὰ διατείνεται, ότι εκεί ήτο ναός της Κυβέλης, ως άποδεικνύεται, λέγει, από τά πλησίον του θρόνου σωζόμενα έκτυπώματα τών λεόντων.

Όσον διά τήν μαρτυρίαν του Θεοκρίτου, εύκολα δύναται νά έξηγηθῇ ότι ό Θεόκριτος ώνόμασε τόν Όμηρον Χίον άοιδόν, ως πολιτογραφηθέντα από τούς Χίους, ή ως διδάξαντα τά ποιήματά του εις τήν Χίον.

Ταύτα έγραψα αύτοσχέδιον καί σύντομον περί Σμύρνης διατριβήν, άναγκασθείς νά λύσω μικράν τινα διαφοράν συμβάσαν μεταξύ φιλομαθῶν τινῶν Σμυρναίων καί έξωμεριτῶν περί της πόλεως ταύτης. Αι καθημερινάι άσχολιαί του επαγγέλματός μου δέν μέ συγχωροῦσι νά έπιθεωρήσω μετ' έπιστάσις τό πόνημα. Άν παρεισέφρησαν εις αύτό λάθῃ πολλά ή όλίγα, άς χρησιμεύσωσιν εις τούς πεπαιδευμένους τών Σμυρναίων ως κέντρα, διά νά εξετάσωσι βαθύτερα τήν ιστορίαν της Πατρίδος των.

Όσον διά τούς φιλομούσους Χίους όμολογῶ, ότι είναι άξιοι νά άντιφιλοτιμῶνται προς τούς Σμυρναίους περί του μεγάλου Ποιητού, διότι είναι έπίσης ζηλωταί καί σπουδασταί της εύφύιας του. Καί αύτός ό Όμηρος, νομίζω, άν ήτο τρόπος νά άκουσθῇ ή φωνή του από τόν τάφον, ήθελεν εῖπειν καί προς τούς συμπατριώτάς του Σμυρναίους καί προς τούς έραστάς του Χίους, καί προς όλους τούς Έλληνας, ότι «Μήτηρ μου καί άδελφοί μου είναι οι μοιούμενοι τήν άρετήν μου.»

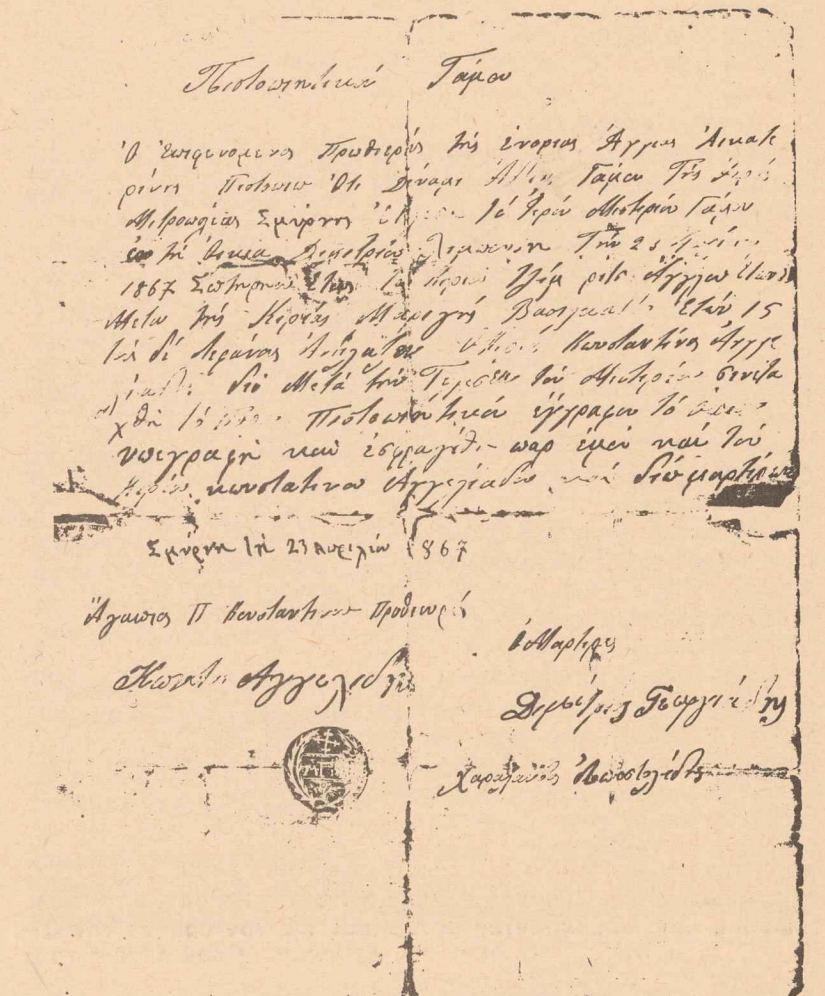
ΤΕΛΟΣ

(α) Ό Σμυρναίος Ποιητής τών 14 βιβλίων τών παραλειπομένων του Όμήρου, δέν μās είναι γνωστόν πῶς ώνομάζετο· τό λατινικόν όνομα Κόιντος φαίνεται ότι ήτο του κτήτορος του βιβλίου επιγεγραμμένον κατά τό σύνθηρος εις τό προμετώπιον. Εῦρε δέ τό ποιήμα Βησσαρίων ό Τραπεζούντιος εις τήν πόλιν της Καλαβρίας. Διά τούτο όνομάζεται ό Ποιητής καί Καλαβρός, καί Κόιντος Σμυρναίος. Βλέπ. Chander, Tom. 1, pag. 161. (β) Διόγεν. Λαέρ. βιβ. Ε' κεφ. 5, καί Θ' κεφ. 10.

γ) Τά επιγράμματα του Όμήρου, ως καί τούς ύμνους του, τά κατέκριναν ως νόθα πολλοί κριτικοί. Άλλ' ό Θεουκιδής μās επικυρόνεν τόν εις Απόλλωνα ύμνον του. Καί ό Πλάτων (Φαίδρ σελ. 209) τό εις Μίδαν επιγράμμα (βλέπε Φάβρικ Βιβλιοθ. Έλλην. Τόμ. Α' βιβ. Α' κεφ. 34 καί Έσω. Σκαλιγ. έπιστας. εις τά Χρονικά του Εῦσεβ. φύλ. 74 καί Άγῶνα Όμήρ. καί Ησιόδ. καί Σουίδ. έν Λέξ. Μίδας). Άλλά καί Διογέννης ό Λαέρτιος άναφέρων τινῶν γνώμη, ότι τό εις τόν Μίδαν επιγράμμα είναι του Κλεοβούλου, μαρτυρεί ότι κοινῶς άπεδίδετο εις τόν Όμηρον (βιβ. Α' κεφ. ς'). Είναι βέβαιον λοιπόν ότι έγραψεν ό Όμηρος ύμνους καί επιγράμματα. Τό άνωτέρω επιγράμμα τό άναφέρει ό Ηρόδοτος εις τό περί Όμ.ρ. βιοτής. Έάν δέ ό Στράβων (βιβ. ΙΒ' σελ. 554) λέγη ρητῶς, ότι ό Όμηρος δέν έμνημόνευσεν ούτε τόν Μέλhtα, ούτε τήν πατρίδα του Σμύρναν, τούτο πρέπει νά τό περιορίσωμεν μόνον εις τόν έν Ιλιάδι κατάλογον τών πόλεων· έπειδή άλλως ό μέγας Γεωγράφος δέν συμφωνεί ούτε μέ τόν Ποιητήν, ούτε μέ τόν έαυτόν του· εις τόν αυτόν παράγραφον λέγει ότι ό Όμηρος δέν έμνημόνευσεν ούτε τήν Λέσβον, ούτε τήν Τένεδον· καί όμως αύτός ό

Πιστοποιητικό γάμου

Ό κ. Κώστας Βεϊνόγλου έκ μέρους της Καρ Εύας Μαρίας Δαγοπούλου μās έστειλε ένα άνάτυπο πιστοποιητικού γάμου που δημοσιεύουμε.

Γεωγράφος άναφέρει τόν Όμηρικόν έκείνον στίχον περί της Τενέδου. Τενεδοί τε Ιφι άνάσσει. Ιλιάδ. Α' στίχ. 38. ώσαύτως καί τήν Λέσβον όνομάζει Μάκαρος πόλιν (Γεωγ. Η') ως τήν ώνόμασεν ό Ποιητής.
Όσον Λέσβος άνω, Μάκαρος, δδος, έντός έέργει (Ιλιάδ. Ω. ς. 544). Είναι όμως άληθές ότι ούτε τήν Λέσβον, ούτε τήν Τένεδον άναφέρει εις τόν κατάλογον ό Όμηρος. Τούτο πρέπει νά έννοήσωμεν καί διά τόν Μέλhtα καί τήν Σμύρναν.
(α) Λαούς Φορκίως όνομάζει τούς Κυμαίους· ή δέ Κύμη ώνομάσθη Φορκίως από Φορκίου όρου της Λοκρίδος, όπου διατριψάντες πολλόν χρόνον οι Αιολεις διέβησαν ύστερον εις τήν Ασίαν υπό τήν όδηγίαν τών Άγαμέμνωνς άπογόνων, καί έκτίσαν τήν Κύμην, εις τήν όποιαν αναοίκισαν τούς πολύ πρότερον άπωκισμένους, καί ήδη υπό του Τρωϊκού πολέμου κεκαμωμένους Πελασγούς (Στράβ. ΙΓ' σελ. 582 καί 631).
(α) Περί της Όμ.ρ. βιοτής (β) Άνώνυμ. περί Όμ.ρ. έκδ. υπό Ίησού Βαρνεσιού, (γ) Μόσχ. Ειδύλ. Γ' (δ) Γεωργ. ΙΔ' καί ΙΒ' σελ. 554.
(α) Σκύλ. Περιπλ. σελ. 79 Τόμ. Α' συλλογ. Γεωγ. έκδοθ. υπό Ζωσιμαδ. 1807. (β) Έν βίῳ Δημητρ. καί περί βίου Όμ.ρ. (γ) Στράβ. ΙΔ' (δ) Joseph Eckhel, Tom. II Joh. pag. 362, (ε) Pausan. Βιβ. Ζ' κεφ. 5, καί Στράβ. ΙΒ' καί Stat. 2, καί Sy. Γ. ν.
(α) Smyrnaeus vates Hamerus. Libr. 9 (β) Smyrnaea plectra, pro Homerica. Libr. 8. (γ) pro Archia (δ) Voyage de Levant Lettre XXI, (ε) Noël Dictionnaire de la Fable.
(α) Ειδύλ. ΙΔ' (β) Ύμν. εις Άπολ. στίχ. 176 (γ) Ό Κύναιθος ήτο Χίος, άκμάσας κατά τήν 69' Ολυμπιάδα. Ό Ευστάθιος (Ιλιάδ. Α' 16) καί ό Σχολιαστής του Πινδάρου (Νέμ. Β. στίχ. 1) λέγουσιν ότι αύτός υπήρξεν ό επιφανέστερος τών ραβδῶν ή ραψῶδων, οΐτινες συνέρραπτον εις τās όδας των τά έπη του Όμήρου, κρατοῦντες ράβδον εις τās χείρας. Λέγεται δέ ό Κύναιθος ότι παρενέβαλε πολλούς ιδικούς του στίχους εις τήν ποιήσιν του Όμήρου· καί τινες από τούς επιγεγραμμένους εις τόν Όμηρον ύμνους πολλοί κριτικοί τούς άπέδωκαν εις τόν Κύναιθον.
(α) Άριστοτ. Ρητορικ. Βιβλ. Β'. Κεφ. κγ' (β) Chandler's Travels in Asia Minor and Greece; Vol. I Ch. XVI.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΕΝΩΣΗ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ
Α Θ Η Ν Α

Ἀγαπητέ κ. Πρόεδρε,
Ἐλαβα τό γράμμα σας, καθώς καί τό Βιβλίο «Ἡ κατάρα τῆς Ἀσίας» καί τό Καταστατικό τῆς Ἐνωσῆς σας καί σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τοῦ Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ «Ἀγγινάρας» Γαστούνης.

Σχετικά μέ τήν προτομή τοῦ Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσοστόμου καί μέ ποιές δαπάναις ἔγινε σᾶς πληροφοροῦν τά ἀκόλουθα.

Ἀπό τό ἔτος 1927 πού ἐγκατασταθήκαμε στή Γαστούνη ἰδρύσαμε ἕνα ἀγροτικό Συνεταιρισμό, στόν ὁποῖον εἶμαι καί ὑπάλληλος καί ὁ Συν/σμός αὐτός συγκεντρώνει τά προϊόντα μας κυρίως σταφίδα σουλτανίνα, καί χορηγεῖ δάνεια καλλιεργητικά σέ μετρητά, λιπ/τα κ.λ.π. ἀπό τήν Ἀγροτική Τράπεζα.

Ἐπί σειρά ἐτῶν ἐκλέγομαι Δημοτικός Σύμβουλος Γαστούνης, καθ' ὅτι ὁ Συνοικισμός μας δέν εἶναι ξεχωριστή κοινότητα, ἀλλά ὑπάγεται στόν Δήμο Γαστούνης.

Πρό διετίας ὑπεβάλαμε αἴτηση στό Δήμο Γαστούνης καί μετονομάσαμε μία ὁδó σέ ὁδó Χρυσοστόμου Σμύρνης, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς ὑπάρχει ἀπό τῆς κτίσεως τοῦ Συνοικισμοῦ ἕνας μικρός κοινόχρηστος χώρος τόν ὁποῖον σκεφθήκαμε νά ἀξιοποιήσουμε καί νά φτιάξουμε καί μία προτομή τοῦ Ἐθνομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης.

Σύμφωνα μέ τό Καταστατικό τοῦ Συνεταιρισμοῦ μας δέν μπορούσαμε νά διαθέσουμε χρήματα. Στό Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν εἶχα ἕνα φίλο τόν κ. Νικ. Γαβριλιάδη πού ἦταν στίς ἀνταλλάξιμες περιουσίες καί τόν παρεκάλεσα νά βγάλει μία πίστωση 100.000 δρχ. γιά τήν προτομή, τό ζήτημα σκόνταφτε πού δέν εἶχαμε Μικρασιατικό Σύλλογο καί βρήκαμε τόν τρόπο νά δοθοῦν στήν Ἑστία Ν. Σμύρνης καί μέ τήν παράκληση ἐκ μέρους τοῦ Ὑφυπουργοῦ κ. Μποκοβοῦ νά διατεθοῦν γιά τήν προτομή τοῦ Χρυσοστόμου στήν Γαστούνη. Πράγματι ἡ Ἑστία Ν. Σμύρνης κατασκεύασε τήν χάλκινη προτομή καί μᾶς τήν ἀπέστειλε, δέν γνωρίζω ἐπακριβῶς πόσα ἐδαπάνησε πλὴν τῶν 100.000 δραχμῶν πού ἔλαβε ἀπό τό Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

Ἐν τῷ μεταξύ παρεκάλεσαμε τόν Μητροπολίτη Ἡλείας νά συστήσει μία Ἑρανική Ἐπιτροπή γιά τήν συλλογή χρημάτων διά τήν κατασκευήν τῆς μαρμάρινης στήλης, τήν διαμόρφωση τοῦ χώρου κ.λ.π. δεδομένου ὅτι μόνον ἡ μαρμάρινη στήλη μᾶς στοίχισε 120.000 δραχμές, ὑπολογίζω ὅτι ἔχουμε δαπανήσει ποσόν περίπου 200.000 δραχμῶν, τό ὁποῖον συλλέξαμεν μέ ἔρανο, δέν παραλείπω δέ νά σᾶς τονίσω ὅτι ἡ Ἀγροτική Τράπεζα ἐπροσέφερε δρχ. 50.000, χρεωτοῦμε δέ ἀκόμη περίπου 25.000 τίς ὁποῖες πιστεύω ὅτι σύντομα θά ἐξέυρουμε καί ἔτσι μέ τήν ἐπιμονή μας καί τήν θέλησή μας μέσα σέ ἐλάχιστο χρονικό διάστημα κατορθώσαμε νά κατασκευάσουμε τήν προτομή τοῦ Ἐθνομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης στόν Συνοικισμόν μας.

Μετά τιμῆς
Νίκος Μανιάτης
Δημοτικός Σύμβουλος Γαστούνης

Παλαιό Φάληρο 24η Ἰουνίου 1981

Ἀγαπητέ ΠΡΟΕΔΡΕ
Διαβάζοντας τό τελευταῖο βιβλίο «Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ» τοῦ ἔσοχου Σμυρναίου λαογράφου Δημήτρη Ἀρχινένη, ἀναδυόταν σύγχρονα στή μνήμη μου καί τό γλυκό κελάρυσμα τῆς παλιᾶς ἐκείνης Σμυρναϊκῆς λαλιάς, τό γλωσσικό ἐκεῖνο μουσικό ἰδίωμα τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας μου, τῆς ἀξέχαστης Σμύρνης, ὅπως τό ΗΧΟΘΕΤΕΙ ἀκριβῶς ὁ Ἀρχινένης σέ ὅλα τά βιβλία του.

Ἀναρωτιέμαι ὁμως ὅταν ἐμεῖς οἱ τελευταῖοι γεννημένοι Σμυρνιοί θά ταξιδεύουμε γιά τό χωρίς γυρισμό ταξεῖδι μας, ἂν θά μπορέσει ὁ ἀναγνώστης τοῦ μέλλοντος νά ἀποδώσει ΗΧΗΤΙΚΑ μέ ἀκρίβεια τή παλιά αὐτή Σμυρναϊκή λαλιά, γιατί ἄς μὴ ξεχνοῦμε πῶς καί γιά τήν Ἀρχαία Ἑλληνική γλῶσσα, δέν μποροῦν οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες νά καθορίσουν μέ ἀπόλυτη βεβαιότητα, πῶς ἦταν ἡ προφορά φωνηέντων καί συμφῶνων κατά περίπτωσιν. Ἐτσι ἡ ἀνάγνωση καί προφορά γίνεται σύμφωνα μέ τά σημερινά δεδομένα.

Σήμερα ὁμως ὑπάρχουν θαυμαστά μέσα ἀποτύπωσης τοῦ ἤχου καί πιστεύω ἀπόλυτα, πῶς μπορεῖ τό Σμυρναϊκό ἰδίωμα νά διατηρηθεῖ ἀναλύωτο, γιά νά τό γνωρίσουν καί οἱ γλωσσολόγοι τοῦ μέλλοντος μέ ἀπόλυτη ἀκρίβεια, μιά καί ὑπάρχουν πάρα πολλοί ἰδιωματισμοί, ὅπως π.χ. οἱ ἀκόλουθοι:

- Τό αὐξητικό «η» στήν ἀρχή πολλῶν λέξεων καί ἀκόμη ἡ προσθήκη φωνηέντων στό μέσον τῶν ἰδίων λέξεων ὅπως π.χ. «ἀρχίσανε-ἡαρχηνίσανε» κ.λ.π., κ.λ.π.

- Ἡ ἀλλαγὴ φωνηέντων καί ἡ σύγχρονη ἀφαίρεση συμφῶνων ὅπως π.χ. «ἐφυγε-ἤφηε» κ.λ.π., κ.λ.π.

- Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ «λ» σέ «γ» καί τοῦ ἄρθρου, ὅπως π.χ. στή φράση «τά μαλλιά τους»-«τά μαγιά τως» κ.λ.π., κ.λ.π.

- Ἀκόμη καί ἡ προφορά τῶν συμφῶνων Λ καί Ν πού κατά κανόνα καί τά δυό, προφέρονται ἀπό τοὺς Πελοποννήσιους καί Στερεοελλαδίτες μέ ὑγρή μορφή δηλ. π.χ. ἡ φράση «τί θέλεις» ἀντὶ τί θέλεις καί ἡ λέξη «Νικόλας» ἀντὶ Νικόλας, ἐνῶ οἱ Ἀθηναῖοι καί οἱ Κερκυραῖοι τά προφέρουν ὅπως στή Σμύρνη.

Θά πρότεινα λοιπόν πῶς ἴσως θά πρέπει ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μέ τόν Σμυρναῖο πρόεδρό της καθηγητὴ Κον Γεώργιο Μυλωνά, τά Σμυρναϊκά Σωματεῖα καί τό Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, γιά νά ἀρκεσθῶ μόνο σ' αὐτά, νά ἠχογραφήσουν *Σμυρναϊκοὺς Διαλόγους*, σέ θέματα τῆς καθημερινῆς Ζωῆς, μέ τό παλιό Σμυρναϊκό ἰδίωμα, καί οἱ διάλογοι αὐτοὶ νά γίνονται χωριστά τόσο μεταξύ ἀνδρῶν, μεταξύ γυναικῶν καί μικτοὶ μεταξύ ἀνδρῶν-γυναικῶν.

Δέν εἶμαι σέ θέση νά γνωρίζω ἐάν καί σέ τί βαθμὸ ὑπάρχουν ἠχογραφήσεις σέ δίσκους ἢ κασέτες τέτοιων ΣΜΥΡΝΑΪΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ σέ μορφή ΑΡΧΕΙΟΥ, ἐνῶ βέβαια ξέρω πῶς ὑπάρχει πλουσιωτάτη ἠχογράφηση Σμυρναϊκῆς μουσικῆς, τραγουδιῶν καί ποιημάτων.

Τελιώνοντας, εὐχομαι ἡ παραπάνω πρότασή μου νά χρησιμεύσει σάν κάποιο ἐρέθισμα, γιά νά ἀρχειοθετηθεῖ ἡ παλιά Σμυρναϊκὴ λαλιά.

Μετά τιμῆς
Ἀλέξανδρος Ἀλεξίου

ΠΕΝΘ

ΕΛΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Μέ δίκαιη ἱκανοποίηση ἀπό τήν πολύχρονη σημαντική προσφορά της στή μουσική παιδεία, ἐσβυσε, ὀδοντάχρονη καί πάνω, τόν περασμένο Μάη, θεληματικά ξεμοναχιασμένη στήν κατοικία της τῆς Νέας Σμύρνης, καί κηδεύτηκε σεμνά, ἀνάμεσα σέ παλιούς μαθητές της καί συγγενεῖς, ἡ Σμυρναία Ἑ λ λ η Γ ε ω ρ γ ι ά δ η , τό γένος Δημοσθ. Διαμαντίδη, σύζυγος τοῦ ἀείμνηστου ἀεροπόρου Συνταγματάρχη Γιώργου Γεωργιάδη, διακεκριμένη Καθηγήτρια πιάνου τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὁδείου».

Τίς ἐγκύκλιες σπουδές της, στό «Ὁμήρειο Παρθεναγωγεῖο» καί στή Γερμανική Σχολή Διακονισσῶν τῆς Σμύρνης, εἶχε συμπληρώσει στήν Ἑλβετία, ὅπου, συνεχίζοντας τή μουσική της καλλιέργεια, σπουδᾶσε, παράλληλα, πιάνο, στό Ὁδεῖο τῆς Γενεύης.

Μέ τό Δίπλωμα Καθηγήτριας (Diplôme de Capacité), τελειοποιήθηκε στό Παρίσι, μαθήτρια τοῦ δάσκαλου Βαγγενεριστή πιανίστα Alfred Cortot καί, γυρίζοντας στήν Ἑλλάδα, διορίστηκε Καθηγήτρια πιάνου, στό «Ἑλληνικό Ὁδεῖο».

Παλιό διαλεχτό μέλος τῆς Ἐνώσεώς μας, ἡ Ε.Γ. ἀφίερωσε τή Ζωή της μέ πάθος στήν ἔντεχνη μουσική, καί ἀναδείχτηκε στή διδασκαλία πιάνου, ἀσύγκριτη μυσταγωγός γνώσης, ἐρμηνείας, ἐκφρασης καί τεχνικῆς, σέ πολυάριθμους, φτασμένους σήμερα, πιανίστες τῶν δυο φύλων, ἀρκετοί, ἀνάμεσά τους, οἱ φημισμένοι δεξιότέχνες σολίστες, μαθητές της.

Ἀπό ἰδιότροπη μετριοφροσύνη, ποτέ δέν θέλησε νά ἀκουστοῦν σέ ρεσιτάλ ἢ σέ συναυλία, οἱ πολύ μελετημένες ἐκτελέσεις της, κλασσικῶν ἔργων τοῦ ρεπερτορίου της. Ὅμως, ἡ καλή θύμηση τῆς μεγάλης δασκάλας, ὁλόφωτη, ἐπιζει, στά δάχτυλα καί στήν ψυχὴ τῶν ἀξιῶν μαθητῶν της.

Ἐλαφρὸ ἄς εἶναι τό Ἀττικό χῶμα πού τή σκεπάζει.

N.A.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΟ

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΜΠΟΥΡΝΟΒΑ

Ὅπως θυμόμαστε ὅλοι, στίς 15 Αὐγούστου γιόρταζε ἡ ὡραιότατη ἐκκλησία τῆς Παναγίας στόν Μπουρνόβα. Μεγάλο πράγματι πανηγύρι πού καί οἱ Τοῦρκοι ἀκόμη γιόρταζαν. Μέ τήν εὐκαιρία, δημοσιεύουμε τίς δυό φωτογραφίες προσφορά τοῦ Μπουρνοβαλή Κου Μαρίνου Ξηρέα.

Τό καμπανάριο τῆς Παναγίας τοῦ Μπουρνόβα

Ἡ Πορταῖτισσα (0,45x0,34)

(Ἡ εἰκόνα ἀνήκει στόν ζωγράφο Νάκη)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΟ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΑΨΩΔΙΑ
ΘΕΟΔ. ΒΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ

Πῶς τέτοιος Αὐγουσιάτικος ἥλιος
βυθίστηκε στοῦ Ἰάδη τό σκοτάδι
Πῶς ἐσβυσαν τ' ἀσημένια καντήλια
καί οἱ σιγαλινές ψαλμωδίες χάθηκαν
ἀνάμεσα στόν ἀπόηχο τῆς κτηνωδίας

«Μηδεῖς φοβείσθω θάνατον»
Πάνω ἀπό τίς ἐπιτάφιας πλάκες
ξεπήδησαν οἱ σκελετοὶ
νά δοῦνε τή φριχτὴ μοῖρα τῶν ζωντανῶν
πού χαμηλόφωνα μακαρίζουν τοὺς πεθαμένους

Κύριε, πῶς ἔδωσες τή δύναμη
στό πλῆθος αὐτό τῶν βαρβάρων
νά πνίσουν τήν λύτρωση
ἐνός λαοῦ πού μέ τήν ἀνεξήγητη γαλήνη του
ἀκολουθεῖ τό σταυρικό του μαρτύριο

Στό θάμπος τοῦ ἀπογευματινοῦ ἡλίου
σφίγγουν σπασμωδικά στά χέρια τους
τά σβυσμένα κεριά πού λειώνουν
μαζί μέ τή Ζωή τους στό αἶμα
καί στό ρίγος ἐτοῦτο τοῦ θανάτου

.....

Αἱμάτινα δάκρυα
σέ κορμιά πληγωμένα
μέ μορφές πού ἡ πίκρα
τίς ἔχει λυγίσει

Χαθῆκαν οἱ ἄνθρωποι
σπῆ σφαγὴ καί στίς φλόγες
καί οἱ βρόγχοι τοὺς ἐπνίξαν
μέ τά χέρια δεμένα

Νεκροστάτης ἡ γῆ μας
μέ τά ἄνθη τοῦ πόνου
τῶν θυμάτων τά κόκκαλα
στό χῶμα σκεπάζει

Ἀπροσμέτρητο ἔλεος
ἀπ' τόν Ἀναρχο Πλάστη
σπῆς ὁδύνης τήν ὥρα
στίς στιγμές τοῦ θανάτου

.....

Πῶς ὁ ὁμηρικὸς τοῦτος κόσμος
βυθισμένος στοὺς ὁμορφους στοχασμοὺς του
πορεύεται στήν ἀθέατη ὁπτασία
σπῆ σμίξη τοῦ πόνου καί τῶν λυγμῶν
καί στόν ἀπάθμενο ἀφανισμό του;

Ἐλπίδοφόρα φωτεινά μηνύματα
σπῆ χρυσοφόρα γῆ τῶν ἱδρῶν
μέ τοὺς καρπούς τῆς προκοπῆς
στίς ἀλησμόνητες ἡλιόχαρες μέρες
Εὐλογημένα χρόνια ἐκεῖνα πού πέρασαν

Ἐλεος καί ἀγάπη στίς ψυχές τους
Ποιμενάρχες καί ποιμνιο ἀδελφωμένοι
Βυζαντινές δοξολογίες στίς ἐκκλησιαίς τους
ἀπόηχος ἀπὸ χαμόγελα καί τραγούδια
νοσταλγικές θύμισες χρυσοσμένες στήν προσμονή

Ὁ φλογισμένος πυρσός τῶν αἰῶνων ἐσβυσε
τά χρυσά ὄνειρα ἔγιναν καπνός καί στάχτη
πικρά μόνω λόγια καί καταισχύνη
«Ὁ ἥλιος ἔγνω τήν δύσιν αὐτοῦ
ἐθού σκότος καί ἐγένετο νύξ...»

(Συνέχεια στή σελ. 11)

ΙΩΝΕΣ ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ
ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΛΟΦΩΝΑ

Ἡ ῥαψωδὸς κοσμοποιητὴς Ξενοφάνη θεωρεῖται γενικά ὡς ἀν μικρότερης σημασίας φιλόσοφος συγκριτικά με ἄλλους, ὅπως ὁ Θάλης ἢ ὁ Ἑράκλειτος. Ὁ ἄνθρωπος λάμβανε ὑπόψη ὅτι εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τῆς Σχολῆς τῆς 'Ελεας, ἡ ὁποία μαζί με τὴ Σχολὴ τῆς Μιλήτου καὶ τὴ Σχολὴ τοῦ Πυθαγόρα ἦταν οἱ σπουδαιότερες Σχολές τῆς προσκρατικῆς ἐπιστήμης καὶ φιλοσοφίας, θὰ συμπεράναμε ὅτι ἡ συμβολὴ τοῦ ὑπῆρξε θεμελιακή.

ΕΝΑΣ ΠΑΡΑΔΑΡΜΕΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Γεννήθηκε στη Κολοφώνα της Ίωνίας τό 570 π.Χ. Στά νεανικά του χρόνια έζησε τής έπιδρομές ανατολικών λαών και τούς πολέμους μέ τούς Πέρσες. Ό Ξενοφώντας, πού πίστευε στήν δημοκρατική προσπάθεια τού ανθρώπου, άπογοητεύθηκε από τούς συμπατριώτες του οι όποιοι-όπως θά πει άργότερα μέ μεγαλογρατική διάθεση-είχαν διαφθαρεί και προτιμούσαν τήν καλοπέραση, τά πλούσια ένδύματα, τά κοσμήματα, τά άρώματα και τούς άνωφρελούς έπιφανειακούς έξευγνισμούς. Έτσι είχαν βάλει τήν ειρήνη πió πάνω από τήν δικαιοσύνη και τήν έλευθερία, και δέν είχαν έτοιμότητα στό να άποκρούσουν τόν έχθρο. Άποτέλεσμα δέ αύτής τής τρωπήλότητας ήταν να έγκαθιδρυθεί στίς ίωνικές πόλεις από τούς έπιδρομείς μιά συγγερή τρωανία.

Πληγωμένος από τις συμφορές της πατρίδας, ο έλευθερόφρονας φιλόσοφος, πήρε το δρόμο της ξενιτιάς σέ ηλικία εικοσιπέντε ετών. Πρόσφυγας παραδάρθηκε επί 67 χρόνια-όπως μάς λέει ο ίδιος-σής ελεύθερες ελληνικές πόλεις. Στίς περιπλανήσεις του από πόλη σέ πόλη συντηρείτο άσκώντας τό έπάγγελμα του ραψωδοΰ στά πανηγύρια καί στίς γιορτές. Τίς ραψωδίεσ του άντλούσε από τήν ελληνική μυθολογία, τά Όμηρικά έπη καί τόν Όσίοδου. Παράλληλα όμως έγραφε δικέσ του ραψωδίεσ καί ποιήματα μέ περιεχόμενο έορταστικό, φιλοσοφικό ή έπιστημονικό, στό όποία ήταν αποτυπωμένη ή ιωνική σκέψη. Τά έργα του έτερπαν τούσ άκροατέσ του καί έτρεφαν τή διανόησή τους, πράγμα πού τόν άνέδειξε σέ δίασημο ραψωδό τής έποχής του. Έτσι μεταξύ τών τώνων πού διέτριψε ήταν καί ή αυλή του τυράννου τών Συρακουσών Έρώνα.

Πνεῦμα ἐλεύθερο καὶ εὐθυμο, ὁ Ξενοφάνης δὲν δίστασε νὰ κριτικάρει ἀκόμη καὶ τοὺς πρὸ μεγάλους φιλοσόφους καὶ ποιητὲς ὥπως τὸν Πυθαγόρα, τὸν Ὅμηρο καὶ τὸν Ἡσίοδο. Ἀντέκρουσε τὴ θεωρία τοῦ Πυθαγόρα περὶ μετεμψυχώσεως τὴν ὁποία μάλιστα εἰρωνεύθηκε μὲ τὸ ἐξῆς ἀνεκδοτό: Κάποτε, λέει, ὁ Πυθαγόρας εἶδε νὰ χτυποῦν ἓνα σκύλο. Ὃταν ἀκούσε τὴ φωνὴ τοῦ σκύλου, ὁ Πυθαγόρας εἶπε: «Μὴ χτυπᾷτε τὸ σκύλο, γιὰτί σ' αὐτὸν βρίσκεται ἡ ψυχὴ ἐνὸς φίλου μου ποὺ πέθανε, ἀναγνώρισα τὴ φωνὴν του». Γιὰ τὸν Ὅμηρο καὶ τὸν Ἡσίοδο ὁ Ξενοφάνης παραδέχεται ὅτι ὑπῆρξαν μεγάλοι δάσκαλοι, τοὺς κατακρίνει ὥμως γιὰτί ἀπέδωσαν στοὺς θεοὺς ἐλαττώματα καὶ πράξεις ὥπως μοιχεῖες, ἀπάτες καὶ κλοπές, ποὺ καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους θεωροῦνται προσβολὲς καὶ κακίες.

“Όταν κάποιος εἶπε σπὸν Ξενοφάνη ὅτι εἶδε χέλια νὰ εἶναι ζωντανὰ σὲ καυτό νερό, αὐτός εὐθυστα τοῦ ἀπάντησε πῶς ἔπρεπε νὰ τὰ ψήσει σὲ παγωμένο νερό.

Παραθέτομε λίγες γραμμές από τὰ ποιήματά του πού εἶναι τόσο ζωντανές: «Κάτι τέτοια θά λέγαμε τό χειμῶνα, ξαπλωμένοι σέ μαλακά στρώματα, κοντά στή φωτιά, ὕστερα ἀπό ἕνα καλό φαί, πίνοντας γλυκό κρασί καί τραγουδώντας στραγαλία».

“Ένα μεγάλο μέρος της ζωής του πέρασε ο Ξενοφάνης στην Έλεα της Κάτω Ιταλίας. Ή Έλεα ήταν αποικία της Φώκαιας και ιδρύθηκε γύρω στο 540 π.Χ. Στην ιωνική αυτή αποικία ο ευσάισθος ραψωδός-φιλόσοφος συνάντησε ένα γνώριμο ψυχολογικό κλίμα και μία ιωνική θαλιπρά, που υπήρξαν αποφασιστικά στη ζωή του. Έγγραφε ποιήματα έμπνευσμένα από τη νοσταλγία της πατρίδας, από τὰ ὅποια μάλιστα ένα ἀποτελεῖτο ἀπὸ 2000 ἐξάμετρους στίχους και ἦταν ἀφιερωμένο στὴν ἰδιαιτέρη πατρίδα του τὴν Κολοφώνα.

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΕΑΣ

Ἡ Σχολή αὐτή ἰδρύθηκε ἀπὸ τὸν ἑνοφανή καὶ ἔγινε περίφημη κυρίως ἀπὸ τὸν μαθητὴ καὶ διάδοχό του, τὸν Παρμενίδη. Ἀπὸ τὴ Σχολή αὐτὴ διακρίθηκαν ἐπίσης οἱ φιλόσοφοι Ζήνων καὶ Μέλαισος. Ὁ Παρμενίδης ἔκφρασε τὴ σκέψη του σὲ ἐξαμέτρους στίχους ἐπηρεασμένους ἀπὸ τὸν ποιητὴ-φιλόσοφο Ἑζοφάνη. Ὁ Ζήνων εἶναι πολὺ γνωστός γιὰ τὰ παρὰδόξα του καὶ προσπάθησε κυρίως νὰ βρεῖ ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ

υποστηρίζει τη φιλοσοφία του Παρμενίδη. Τέλος ο Στρατηγός και φιλόσοφος Μέλισσος από την Σάμο, έδωσε την πιο ξεκάθαρη εικόνα της έλεατικής ιδέας του όντος.

Γιά τον Παρμενίδη πιστεύεται ότι γεννήθηκε στην Έλεα γύρω στο 540 π.Χ. δηλαδή την εποχή που χτίστηκε ή πόλη αυτή από τους Φωκαείς. Συνεπώς ο Παρμενίδης ήταν ιωνικός καταγωγής, και μπορούμε να αναρωτηθούμε μήπως γεννήθηκε στη Φώκεια και ήλθε νηπιο με τους γονείς του στην Έλεα. Χαρακτηριστικά ο Burnet γράφει στο βιβλίο του «Early Greek Philosophy» (‘Η αύτη της ‘Ελληνικής Φιλοσοφίας σελίδα 2): «Είναι αξιοσημείωτο ότι όλοι οι άνδρες, των οποίων μελετούμε το έργο, ήταν Ίωνες. Ξεχάριση αποτελεί ό ‘Εμπεδοκλής από τον Άκράντα και αυτή ή εξάρηση ίσως είναι μάλλον φαινομενική παρά πραγματική».

ΤΟ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΑΝΗ

Τό θεολογικό ἔργο τοῦ Ξενοφάνη εἶναι ἐκπληκτικό. Ἀρχικά ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξὴ θεότητος καὶ σπὴν συνέχεια τῆς ὑπαρξὸς ἐνὸς μόνο Θεοῦ. Ἡ θεότητα πρέπει νὰ εἶναι ἡ βέλτιστη ἀπ' ὅλα τὰ ὑπαρκτά καὶ ἡ πιὸ δυνατὴ. Πρέπει νὰ ἐξουσιάζει τὰ πάντα (παντοκράτωρ) καὶ νὰ μὴ ἐξουσιάζεται ἀπὸ κανένα. Ἐπει πρέπει νὰ ὑπάρχει, ἕνας Θεός, διότι ἀν ὑπῆρχαν ἔστω καὶ δύο, αὐτοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι εἴτε ἄνισοι, εἴτε ἴσοι. Ἀν ἦταν ἄνισοι, ὁ ὑποδεέστερος δὲν θὰ ἦταν Θεός, ἐν πάλι ἦταν ἴσοι, ὁ ἕνας δὲν θὰ ἐξουσίαζε τὸν ἄλλο, πράγμα πού ἀντιβαίνει σπὴν ιδιότητα τῆς παντοκρατορίας τοῦ θεοῦ. Ὁ Θεός δὲν κινεῖται, διότι κίνησις σημαίνει μεταβάσι ἀπὸ ἓνα μέρος πού βρίσκεται σὲ ἓνα ἄλλο μέρος πού δὲν βρίσκεται ἀπὸ προηγουμένως. Ὁ Θεός ὅμως εἶναι διαρκῶς πανταχοῦ παρών. Συγχρόνως ὅμως ὁ Θεός δὲν ἡρεμεῖ, γιατί ἀκίνητος εἶναι μόνο τὸ μὴ ὄν. Βλέπει, ἀκούει, ἐννοεῖ καὶ ἐξουσιάζει τὰ πάντα μόνο μὴ τὴ σκέψῃ του. Ὁ ἕνας Θεός τοῦ Ξενοφάνη δὲν μοιάζει μὲ τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους, οὔτε κατὰ τὴ νομοσύνην, οὔτε κατὰ τὸ παράστημα. Ἐπει δὲν πρέπει νὰ παριστάνεται μὲ ἀνθρωπομορφικά χαρακτηριστικά. Γιατὶ τότε θὰ πρέπει νὰ παριστάνουν οἱ ζωντοὶ τὸν Θεὸ ζωνθὸ, ἐνῷ οἱ μαῦροι, μαῦρο. Ἀκόμη ἀν τὰ ἄλογα καὶ τὰ βόδια εἶχαν χέρια, θὰ παρίσταναν τὸ Θεὸ σάν ἄλογο ἢ σάν βόδι. Μὰς ἐκπλήσσουν λοιπὸν ὅσα εἶπε ὁ Ξενοφάνης σὲ μιά μάλιστα ἐποχῇ, ποὺ ἐν κάποιος τοιοῦτοισι νὰ πεῖ π.χ. ὁ πῦρ ὁ ἥλιος δὲν εἶναι θεός, θὰ καταδικάζονταν σὲ θάνατο, ὅπως ὁ Ἀναξάγορας.

ΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟ

Ὡς πρὸς τὸν ὕλικό κόσμο ὁ Ξενοφάνης ὑπῆρξε συνεχιστής τῆς ἰωνικῆς παραδόξου γιὰ τὴν ἀναζήτηση μιᾶς κοινῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων. Ἐνῷ ὁμοῦ ὁ Θαλῆς ἔθεσε σάν πρωταρχικό κοσμολογικό παράγοντα τὸ νερό, ὁ Ἀναξίμανδρος τὸ ἀπειρο καὶ ὁ Ἀναξίμενης τὸν ἀέρα, ὁ Ξενοφάνης ἔθεσε τὴ γῆ. Τίποτα δὲν γεννιέται ἀπὸ τὸ μηδὲν καὶ τίποτα δὲν χάνεται. Ἀφετηρία καὶ τέρμα ὁλων τῶν πραγμάτων εἶναι ἡ γῆ. Ἀπ’ αὐτὴ προέρχονται ὅλα καὶ σ’ αὐτὴ καταλήγουν.

Πιστεύει σε μία κυκλική πορεία τών πραγμάτων μεταξύ γῆς καί νερού.
 “Ενα στερεό σώμα (π.χ. τό ἀλάτι) διαλύεται στό νερό καί μεταβάλλεται σε υγρή μάζα. Τό νερό μπορεί νά εξατμισθεί καί νά προκύψει τό στερεό ἀλάτι. Τό νερό ἀκόμη απορροφάται ἀπό τό χῶμα καί χάνεται ἡ παγινώσι καί στερεοποιείται. Ὁ ἥλιος εἶναι ἡ γενεσιουργός δύναμη καί ὁ ρυθμιστής τῆς ζωῆς στή γῆ. Μέ τήν ἐπίδρασή του στή θάλασσα ἀναδύονται ἀτμοί γλυκού νερού, οἱ ὁποῖοι συγκεντρώνονται καί σχηματίζουν τά νέφη. Ἀπό τή συμπύκνωση τῶν νεφῶν καταστράζονται οἱ βροχές.

Στήν αστρονομία ο Ξενοφάνης πίστευε πως όλα τα ουράνια σώματα αποτελούνται από υλικά όμοια με τα υλικά της γης. Υπάρχουν άπειρα ατόφιστα ουράνια σώματα, όπως ο ήλιος μας, τα οποία είναι συσσωρευση διαπύκνων αερίων υλικών.

Μελέτησε διάφορα Παλαιοντολογικά ευρήματα που συνάντησε στά λατομεία, όπως απολιθωμένη διάφνη στην Πάρο, ή απολιθωμένα ψάρια και κοχύλια στις Συρακούσες. Ὁ Ξενοφάνης έδωσε γι' αυτά τά ευρήματα, τήν έρμηνεία που δόνεκε καί σήμερα, ότι δηλαδή τά φυτά ή τά ζώα καταπλοκήθηκαν καί έγκλεισθήκανε μέσα στό έδαφος σέ παλαιότερες γεωλογικές εποχές. Ἡ έπιπυκτη αὐτή έρμηνεία εἶναι έντυπωσιακή, έν μάλιστα λάβομε υπόψη, ότι ακόμα καί στήν εποχή τῆς Ἀναγεννήσεως δέν μπορούσαν οἱ έπιστήμονες νά έρμηνεύσουν τήν παρουσία αὐτών τών απολιθωμάτων καί τά χαρακτηρίζαν σάν «παίγνια τῆς φύσεως».

Ὁ πρόσφυγας λοιπὸν Ξενοφάνης παρέμεινε σ' ὅλη του τὴ ζωὴ γνήσιος Ἴωνας, καὶ πέρασε στὴν ἀθανασία σὰν ὁ ἱδρυτὴς τῆς Σχολῆς τῆς Ἐλέας καὶ σὰν ὁ ποιητὴς καὶ ραψωδὸς πού ἔτερεπε, ἐνῶ παράλληλα δίδασκε στοὺς ἀκροατοὺς του βαθιὰ φιλοσοφία.

Ἰωάν. Ν. Καλιοντζῆς

**Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΥΛΩΝ ΕΛΛΗ-
ΝΩΝ
ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ**

Ἡ Ἑλληνική Νομισματική Ἑταιρεία ὁργάνωσε, τὸν περασμένο μῆνα εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, διάδξιν μέ ὀμιλήτων τὸν κ. Κώσταν Χατζιώτην καὶ θέμα: «Μνήμης καὶ μαρτυρίες ἀπὸ τὸν οικονομικὸν βίω τῶν Ἑλλήνων τῆς Πόλεως, τῆς Θράκης, τῆς Ἰωνίας καὶ τοῦ Πόντου: Τὰ τοπικὰ νομίσματα καὶ χαρτονομίσματα».

· Ὁ ὁμιλητὴς ἐτόνισε κατ' ἀρχήν, ὅτι ὅταν ὁμιλοῦμε περὶ «ξεριζώματος τῶν Ἑλλήνων» ἀποτελεῖ μέγα ἱστορικὸν σφάλμα νὰ ἀναφερόμεθα μόνον εἰς τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, δεδομένου ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἐκδιώξεως συνεχίσθη καὶ συνεχίζεται μέχρι σήμερον, μετὰ συστηματικότητος καὶ ἐπιμονῆς ἀπὸ Τουρκικῆς πλευρᾶς. Καὶ ἡ ἐπιμονὴ αὐτῇ τῶν Τουρκῶν νὰ ἐξαφανίσουν πᾶν ἴχνος Ἑλληνικὸν ἐκπηγάζει ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν διαπίστωσιν ὅτι οἱ ὑπόδουλοι Ἕλληνες, διὰ τὴν ἰκανότητά των καὶ τῆς ἐργατικότητος των ἐπέτυχον νὰ ἀποτελέσουν τὸ δυναμικώτερον στοιχεῖον τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καί, ἐν συνεχείᾳ, τῆς Τουρκίας. Μάρτυρες αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς δημιουργικῆς παρουσίας τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων νομιστοὺν καὶ τὰ τοπικὰ χαρτονομίσματα τὰ ὁποῖα ἔθεσαν εἰς κυκλοφορίαν αἱ Ἑλληνικαὶ κοινότητες καὶ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἦτο ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία εἶχε παχεύσει καὶ ἡ παντελὴς ἀπουσία εὐτελοῦς ἀξίας κερμάτων ἀπὸ τὴν ἀγοράν (διότι εἶχον ἀποσυρθεῖ τῆς κυκλοφορίας) ἐδημιουργεῖ τεράστια προβλήματα εἰς τὰς καθημερινὰς συναλλαγὰς.

Διὰ τὴν καταστάσιν σαφεστέρα ἡ τοιμηρότης τῆς πρωτοβουλίας τῶν υποδοῶν Ἑλλήνων, ἀρκεῖ νὰ ὑπομνησθῇ, ὅτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅσχηεν, ἀκόμη, ὁ κανὼν τῆς πληρώσεως διὰ χρυσοῦ καλῦψεως τῶν κυκλοφορούντων νομισμάτων. Καὶ ὁμως ἡ Ἐκκλησία χάρις εἰς τὸ μέγα κύρος τοῦ ὁποῖου διέθετεν, ἔθεσεν εἰς κυκλοφορούντα κέρματα καὶ «χαρτονομίσματα» τῶν ὁποίων τὸ μόνον ἀντίκρουμα ἦτο ἡ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν «ἐκδόσαν Ἀρχήν». Καί ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτῃ ἦτο τόσο ἀπόλυτος, ὥστε ἐν τέλει τὰ ἀνεπίσημα (ἐφ' ὅσον δὲν εἶχον ἐκδοθῇ ἀπὸ τὸ Κράτος) νομίσματα τῶν υποδοῶν Ἑλλήνων νὰ γίνωνται γενικῶς δεκτὰ εἰς τὰς συναλλαγὰς ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς.

Ἐφημ. «Ἑστία», 21 Μαΐου 1981

Δύο βραβεία σ' ένα χρόνο

Δεν είναι τυχαίο.
'Η κορυφαία ποιότητά των
προϊόντων MISCO ήταν
τό θεμέλιο πάνω στο
όποιο εδρακώθηκε
ή σοβαρή εξαγωγική της
προσπάθεια, που
καλύπτει 20 χώρες.

Μετά τον ΧΡΥΣΟ ΕΡΜΗ
1979 ('Οκτώβριος),
η MISCO κέρδισε και
ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ
ΞΕΛΩΓΩΝ 1980 (Μάρτιος).

Το ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ
ΞΕΛΩΓΩΝ 1980 είναι
η 50η διακρισία που
απονέμεται
μέχρι σήμερα στην

MISCO

ΚΑΚΙΕ ΤΑ ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΤΑ ΕΙΝΑΙ
MISCO

ΑΠΟΒΕΒΛΗΤΟ ΠΡΟΪΟΝ
INTERNATIONAL
EXHIBITION
GAMBI 1977

AUTOMATICALLY
DOLBY
STEREO
RECORDING SYSTEM
MADE IN JAPAN
JVC

THE MAKARONIA FACTORY
ATHENS - GREECE

PHOTOGRAPH BY MICHAEL KAPLAN

Τό μαρτύριο τοῦ Χρυσόστομου Σμύρνης (1,77×1,27) Φωτογραφία Χρ. Συράκου. Ὁ Πίνακας ἀνήκει στὸν ἰατρό Ἰωάννη Π. Μομάκο.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΑΨΩΔΙΑ

(Συνέχεια από σελ. 9)

.....

Παιδιά τῶν προσφύγων
θυμάτων τυράννου
ὑμνεῖτε τὴν μνήμη
νεκρῶν μας πατέρων

Χιλιόχρονοι κάμποι
βουνά δοξασμένα
νερά καταγάλανα
καθάριας ψυχής.

Αἰῶνια μνήμη
σέ σᾶς πού τά κόκκαλα
ἔμειναν σκόρπια
σέ τούτη τή γῆ

Λαμπάδες ανάβουμε
μέ μάτια κλαμμένα
μπροστά στα σκηνώματα
Ἑλλήνων μαρτύρων

« Ἡ τοῦ Προδρόμου ἐνδοξος ἀποτομή
οἰκονομία γέγονε τις θεϊκή,
ἵνα καὶ τοῖς ἐν ἁδῇ τοῦ Σωτῆρος
κηρύξη πῆν ἐλευσιν.
Θρηνήτω οὖν Ἡρωδιάς ἀνομον φόνον

Πῶς οἱ ψαλμοὶ ἐκείνης τῆς νύχτας
τοῦ Δεσπότη οἱ ὕμνοι, ἡ γλυκεῖα προσευχὴ
στῆς γαλήνης τὴν ὥρα μέ τούς δέκα μαζὶ
στό ἀσημέννιο φῶς τῆς σελήνης
ἐγίναν θοῆνος καὶ κραυγὴς φρίκης;

Θανάσιμα πληγωμένος ὁ σεμνὸς μαχητὴς
ἔρηνει στὴ σκέυη τῆς συμφορᾶς
ποῦ θά πληξῇ τὸ λαὸ τῆς Ἰωνίας
ἀνάμεσα στὶς ὀλοφύρες φλόγες τοῦ δειλinoῦ
καὶ στὴ φωτιά ποῦ ἀκόρπισαν τὰ ἔγχερικὰ χεῖρια

Τώρα στὸν ἴσκιο τῶν ἰωνικῶν ἐρειπίων
«Αὐτὸν τὸν κόσμον τῆς ὁμορφιάς
πού γκρέμισες μὲ τὸ δυνατό σου χέρι»
ρίζωσε μέσα του τὴν προσμονή
τὴν δύναμη καὶ τὴν ἐλπίδα

Θεόδ. Βουτσικάκης

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΕΝΩΣΗ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ
Α Θ Η Ν Α

Ἀγαπητέ κ. Πρόεδρε,
Ἐλαβα τὸ γράμμα σας, καθὼς καὶ τὸ Βιβλίο «Ἡ κατάρτα τῆς Ἀσίας» καὶ τὸ Καταστατικὸ τῆς Ἐνωσῆς σας καὶ σὰς εὐχαριστῶ ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τοῦ Προσφυγικοῦ Συννοικισμοῦ «Ἀγρινίρας» Γαστούνης.
Σχετικὰ μὲ τὴν προτομὴ τοῦ Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσοστόμου καὶ μὲ ποιὲς δαπάναις ἐγίνε σὰς πληρωφορῶ τὰ ἀκόλουθα.
Ἀπὸ τὸ ἔτος 1927 ποὺ ἐγκατασταθήκαμε στὴ Γαστοῦνη ιδρύσαμε ἕνα ἀγροτικὸ Συνεταιρισμὸ, στὸν ὁποῖον εἶμαι καὶ ὑπάλληλος καὶ ὁ Συν/σμός αὐτὸς συγκεντρώνει τὰ προϊόντα μας κυρίως σταφίδα σουλτανίνα, καὶ χορηγεῖ δάνεια καλλιερρηγτικά σὲ μετρητὰ, λιπ/τα κ.λ.π. ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα.

Ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν ἐκλέγομαι Δημοτικὸς Σύμβουλος Γαστούνης, καθ' ὅτι ὁ Συννοικισμὸς μας δὲν εἶναι ξεχωριστὴ κοινότητα, ἀλλὰ ὑπάγεται στὸν Δῆμο Γαστούνης.

Πρὸ διετίας ὑπεβάλαμε αἴτηση στὸ Δῆμο Γαστούνης καὶ μετονομάσαμε μιά ὁδὸ σὲ ὁδὸ Χρυσοστόμου Σμύρνης, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς ὑπάρχει ἀπὸ τῆς κτίσεως τοῦ Συννοικισμοῦ ἕνας μικρὸς κοινόχρηστος χώρος τὸν ὁποῖον σκεφθήκαμε νὰ ἀξιοποιήσουμε καὶ νὰ φτιάξουμε καὶ μιά προτομὴ τοῦ Ἐθνομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης.

Σύμφωνα μὲ τὸ Καταστατικὸ τοῦ Συνεταιρισμοῦ μας δὲν μπορούσαμε νὰ διαθέσουμε χρήματα. Στὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν εἶχα ἕνα φίλο τὸν κ. Νικ. Γαβριλιάδη ποὺ ἦταν στίς ἀνταλάξιμες περιουσίες καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ βγάλει μιά πίστωση 100.000 δρχ. γιὰ τὴν προτομὴ, τὸ ζήτημα σκόνταφτε ποὺ δὲν εἶχαμε Μικρασιατικὸ Σύλλογο καὶ βρήκαμε τὸν τρόπο νὰ δοθοῦν στὴν Ἑστία Ν. Σμύρνης καὶ μὲ τὴν παράκληση ἐκ μέρους τοῦ Ὑφυπουργοῦ κ. Μποκοβοῦ νὰ διατεθοῦν γιὰ τὴν προτομὴ τοῦ Χρυσοστόμου στὴν Γαστοῦνη. Πράγματι ἡ Ἑστία Ν. Σμύρνης κατασκεύασε τὴν χάλκινη προτομὴ καὶ μὰς τὴν ἀπέστειλε, δὲν γνωρίζω ἐπακριβῶς πόσα ἐδαπάνησε πλὴν 100.000 δραχμῶν ποὺ ἔλαβε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

Ἐν τῷ μεταξύ παρεκάλεσα τὸν Μητροπολίτη Ἡλείας νὰ συστήσει μιά Ἑρηνικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν συλλογὴ χρημάτων διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς μαρμάρινης στήλης, τὴν διαμόρφωση τοῦ χώρου κ.λ.π. δεδομένου ὅτι μόνον ἡ μαρμάρινη στήλη μὰς στοίχισε 120.000 δραχμές, ὑπολογίζω ὅτι ἔχουμε δαπανήσει ποσὸν περίπου 200.000 δραχμῶν, τὸ ὁποῖον συλλέξαμεν μὲ ἔρανο, δὲν παραλείπω δὲ νὰ σὰς τονίσω ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐπροσέφερε δρχ. 50.000, χρεωστοῦμε δὲ ἀκόμη περίπου 25.000 τίς ὁποῖες πιστεύω ὅτι σύντομα θὰ ἐξεύρουμε καὶ ἔτσι μὲ τὴν ἐπιμονή μας καὶ τὴν θέλησή μας μέσα σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα κατορθώσαμε νὰ κατασκευάσουμε τὴν προτομὴ τοῦ Ἐθνομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης στὸν Συννοικισμὸν μας.

Μετὰ τιμῆς
Νίκος Μανιάτης
Δημοτικὸς Σύμβουλος Γαστούνης

Παλαιὸ Φάληρο 24ῆ Ἰουνίου 1981

Ἀγαπητέ ΠΡΟΕΔΡΕ
Διαβάζοντας τὸ τελευταῖο βιβλίο «Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ» τοῦ ἐξοχου Σμυρναίου λαογράφου Δημήτρη Ἀρχιγένη, ἀναδυόταν σύγχρονα στὴ μνήμη μου καὶ τὸ γλυκὸ κεφάλαιό της παλιὰς ἐκείνης Σμυρναϊκῆς λαλιάς, τὸ γλωσσικὸ ἐκεῖνο μουσικὸ ἰδίωμα τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας μου, τῆς ἀξέχαστης Σμύρνης, ὅπως τὸ ΗΧΟΘΕΤΕΙ ἀκριβῶς ὁ Ἀρχιγένης σὲ ὅλα τὰ βιβλία του.

Ἀναρωτιέμαι ὅμως ὅταν ἐμεῖς οἱ τελευταῖοι γεννημένοι Σμυρνιοὶ θὰ ταξιδεύουμε γιὰ τὸ χωρὶς γυρισμὸ ταξεῖδι μας, ἂν θὰ μπορέσει ὁ ἀναγνώστης τοῦ μέλλοντος νὰ ἀποδώσει ΗΧΗΤΙΚΑ μὲ ἀκρίβεια τὴ παλιὰ αὐτὴ Σμυρναϊκὴ λαλιά, γιὰτὶ ἂς μὴ ξεχνοῦμε πὼς καὶ γιὰ τὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα, δὲν μποροῦν οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες νὰ καθορίσουν μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, πὼς ἦταν ἡ προφορὰ φωνηέντων καὶ συμφῶνων κατὰ περίπτωσιν. Ἐτοί ἡ ἀνάγνωση καὶ προφορὰ γίνεται σύμφωνα μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα.

Σήμερα ὅμως ὑπάρχουν θαυμαστὰ μέσα ἀποτύπωσης τοῦ ἤχου καὶ πιστεύω ἀπόλυτα, πὼς μπορεῖ τὸ Σμυρναϊκὸ ἰδίωμα νὰ διατηρηθεῖ ἀναλύτω, γιὰ νὰ τὸ γνωρίσουν καὶ οἱ γλωσσολόγοι τοῦ μέλλοντος μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια, μιά καὶ ὑπάρχουν πάρα πολλοὶ ἰδιωματισμοί, ὅπως π.χ. οἱ ἀκόλουθοι:

- Τὸ αὐξητικὸ «η» στὴν ἀρχὴ πολλῶν λέξεων καὶ ἀκόμη ἡ προσθήκη φωνηέντων στὸ μέσον τῶν ἰδίων λέξεων ὅπως π.χ. «ἀρχίσανε-ἡρχη-νίσανε» κ.λ.π., κ.λ.π.

- Ἡ ἀλλαγὴ φωνηέντων καὶ ἡ σύγχρονη ἀφαίρεση συμφῶνων ὅπως π.χ. «ἔφυγε-ἤφρε» κ.λ.π., κ.λ.π.

- Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ «λ» σὲ «γ» καὶ τοῦ ἄρθρου, ὅπως π.χ. στὴ φράση «τὰ μαλλιά τους»-«τὰ μαγιά τους» κ.λ.π., κ.λ.π.

- Ἀκόμη καὶ ἡ προφορὰ τῶν συμφῶνων Λ καὶ Ν ποὺ κατὰ κανόνα καὶ τὰ δύο, προφέρονται ἀπὸ τοὺς Πελοποννήσιους καὶ Στερεοελλαδίτες μὲ ὑγρὴ μορφή δηλ. π.χ. ἡ φράση «τί θέλεις» ἀντὶ τί θέλεις καὶ ἡ λέξη «Νικόλας» ἀντὶ Νικόλας, ἐνῶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Κερκυραῖοι τὰ προφέρουν ὅπως στὴ Σμύρνη.

Θὰ πρότεινα λοιπὸν πὼς ἴσως θὰ πρέπει ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μὲ τὸν Σμυρναῖο πρόεδρό της καθηγητὴ Κον Γεώργιο Μυλωνά, τὰ Σμυρναϊκὰ Σωματεῖα καὶ τὸ Κέντρο Μικροασιατικῶν Σπουδῶν, γιὰ νὰ ἀρκεσθῶ μόνο σ' αὐτὰ, νὰ ἠχογραφήσουν *Σμυρναϊκοὺς Διαλόγους*, σὲ θέματα τῆς καθημερινῆς Ζωῆς, μὲ τὸ παλιὸ Σμυρναϊκὸ ἰδίωμα, καὶ οἱ διάλογοι αὗτοὶ νὰ γίνονται χωριστὰ τόσο μεταξύ ἀνδρῶν, μεταξύ γυναικῶν καὶ μικτοὶ μεταξύ ἀνδρῶν-γυναικῶν.

Δέν εἶμαι σὲ θέσιν νὰ γνωρίζω ἐάν καὶ σὲ τί βαθμὸ ὑπάρχουν ἠχογραφήσεις σὲ δίσκους ἢ κασσέτες τέτοιων ΣΜΥΡΝΑΪΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ σὲ μορφή ΑΡΧΕΙΟΥ, ἐνῶ βέβαια ξέρω πὼς ὑπάρχει πλουσιώτατη ἠχογράφηση Σμυρναϊκῆς μουσικῆς, τραγουδιῶν καὶ ποιημάτων.

Τελιώνοντας, εὐχομαι ἡ παραπάνω πρότασή μου νὰ χρησιμεύσει σὰν κάποιο ἐρέθισμα, γιὰ νὰ ἀρχειοθετηθεῖ ἡ παλιὰ Σμυρναϊκὴ λαλιά.

Μετὰ τιμῆς
Ἀλέξανδρος Ἀλεξίου

ΠΕΝΘΗ

ΕΛΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Μὲ δίκαιη ἱκανοποίηση ἀπὸ τὴν πολύχρονη σημαντικὴ προσφορὰ της στὴ μουσικὴ παιδεία, ἔσβυσε, ὀγδοντάχρονη καὶ πάνω, τὸν περασμένο Μάη, θεληματικὰ ξεμοναχιασμένη στὴν κατοικία της τῆς Νέας Σμύρνης, καὶ κηδεύτηκε σεμνὰ, ἀνάμεσα σὲ παλιούς μαθητὲς της καὶ συγγενεῖς, ἡ Σμυρναῖα Ἑ λ λ η Γ ε ω ρ γ ι ά δ η, τὸ γένος Δημοσθ. Διαμαντίδη, σύζυγος τοῦ ἀειμνήστου ἀεροπόρου Συνταγματάρχη Γιώργου Γεωργιάδη, διακεκριμένη Καθηγήτρια πιάνου τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὁδείου».

Τὶς ἐγκύκλιες σπουδῆς της, στὸ «Ὁμῆρειο Παρθενάγωγείο» καὶ στὴ Γερμανικὴ Σχολὴ Διακονισσῶν τῆς Σμύρνης, εἶχε συμπληρώσει στὴν Ἑλβετία, ὅπου, συνεχίζοντας τὴ μουσικὴ της καλλιέργεια, σπούδασε, παράλληλα, πιάνο, στὸ Ὁδεῖο τῆς Γενεύης.

Μὲ τὸ Δίπλωμα Καθηγήτριας (Diplôme de Capacité), τελειοποιήθηκε στὸ Παρίσι, μαθήτρια τοῦ διδασκτοῦ Βαγγενριστὴ πιανίστα Alfred Cortot καὶ, γυρίζοντας στὴν Ἑλλάδα, διορίστηκε Καθηγήτρια πιάνου, στὸ «Ἑλληνικὸ Ὁδεῖο».

Παλιὸ διαλεχτὸ μέλος τῆς Ἐνώσεώς μας, ἡ Ε.Γ. ἀφιέρωσε τὴ Ζωὴ της μὲ πάθος στὴν ἐντεχνη μουσικὴ, καὶ ἀναδείχτηκε στὴ διδασκαλία πιάνου, ἀσύγκριτη μυσταγωγὸς γνώσης, ἐρμηνείας, ἐκφρασης καὶ τεχνικῆς, σὲ πολυαρίθμους, φτασμένους σήμερα, πιανίστες τῶν δύο φύλων, ἀρκετοί, ἀνάμεσά τους, οἱ φημισμένοι δεξιότεχνες σολίστες, μαθητὲς της.

Ἀπὸ ἰδιότροπη μετριοφροσύνη, ποτὲ δὲν θέλησε νὰ ἀκουστοῦν σὲ ρεσιτάλ ἡ σὲ συναυλία, οἱ πολὺ μελετημένες ἐκτελέσεις της, κλασσικῶν ἔργων τοῦ ρεπερτορίου της. Ὅμως, ἡ καλὴ θύμηση τῆς μεγάλης δασκάλας, ὀλόφωτη, ἐπιζει, στὰ δάχτυλα καὶ στὴν ψυχὴ τῶν ἀξίων μαθητῶν της.

Ἐλαφρὸ ἄς εἶναι τὸ Ἀπτικό-χῶμα ποὺ τὴ σκεπάζει.

N.A.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΜΠΟΥΡΝΟΒΑ

Ὅπως θυμόμαστε ὅλοι, στίς 15 Αὐγούστου γιόρταζε ἡ ὡραιότατη ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας στὸν Μπουρνόβα. Μεγάλο πράγματι πανηγύρι ποὺ καὶ οἱ Τούρκοι ἀκόμη γιόρταζαν. Μὲ τὴν εὐκαιρία, δημοσιεύουμε τίς δύο φωτογραφίες προσφορὰ τοῦ Μπουρνοβαλῆ Κου Μαρίνου Ξηρέα.

Τὸ καμπανᾶριο τῆς Παναγίας τοῦ Μπουρνόβα

Ἡ Πορταῖτισσα (0,45x0,34)

(Ἡ εἰκόνα ἀνήκει στὸν ζωγράφο Νάκη)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΑΨΩΔΙΑ ΘΕΟΔ. ΒΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ

Πὼς τέτοιος Αὐγουσιᾶτικος ἥλιος
βυθίστηκε στοῦ Ἄδη τὸ σκοτάδι
Πὼς ἔσβυσαν τ' ἀσημένια καντήλια
καὶ οἱ σιγαλινὲς ψαλμωδίες χάθηκαν
ἀνάμεσα στὸν ἀπόηχο τῆς κτηνωδίας

«Μηδεὶς φοβεῖσθω θάνατον»
Πάνω ἀπὸ τίς ἐπιτάφιας πλάκες
ξεπήδησαν οἱ σκελετοὶ
νὰ δοῦνε τὴ φριχτὴ μοῖρα τῶν ζωντανῶν
ποὺ χαμηλόφωνα μακαρίζουν τοὺς πεθαμένους

Κύριε, πὼς ἔδωσες τὴ δύναμη
στὸ πλῆθος αὐτὸ τῶν βαρβάρων
νὰ πνίξουν τὴν λύτρωση
ἐνὸς λαοῦ ποὺ μὲ τὴν ἀνεξήγητη γαλήνη του
ἀκολουθεῖ τὸ σταυρικὸ του μαρτύριο

Στὸ θάμπος τοῦ ἀπογευματινοῦ ἡλίου
σφιγγουν σπασμωδικὰ στὰ χέρια τους
τὰ σβυσμένα κεριά ποὺ λειώνουν
μαζί μὲ τὴ Ζωὴ τους στὸ αἶμα
καὶ στὸ ρίγος ἐτοῦτο τοῦ θανάτου

.....

Αἱμᾶτινα δάκρυα
σὲ κορμιὰ πληγωμένα
μὲ μορφές ποὺ ἡ πίκρα
τίς ἔχει λυγίσει

Χαθῆκαν οἱ ἄνθρωποι
στὴ σφαγὴ καὶ στίς φλόγες
καὶ οἱ βρόγχοι τοὺς ἐπνίξαν
μὲ τὰ χέρια δεμένα

Νεκροστάτης ἡ γῆ μας
μὲ τὰ ἄνθη τοῦ πόνου
τῶν θυμάτων τὰ κόκκαλα
στὸ χῶμα σκεπάζει

Ἀπροσμέτρητο ἔλεος
ἀπ' τὸν Ἀναρχο Πλάστη
στῆς ὁδύνης τὴν ὥρα
στὶς στιγμὲς τοῦ θανάτου

.....

Πὼς ὁ ὁμηρικὸς τοῦτος κόσμος
βυθισμένος στοὺς ὁμορφους στοχασμοὺς τοῦ
πορεύεται στὴν ἀθέατη ὀπτασία
στὴ σμίξη τοῦ πόνου καὶ τῶν λυγμῶν
καὶ στὸν ἀπύθμενο ἀφανισμὸ του;

Ἐλπιδοφόρα φωτεινὰ μηνύματα
στὴ χρυσοφόρα γῆ τῶν ἱῶνων
μὲ τοὺς καρπούς τῆς προκοπῆς
στὶς ἀλησμόνητες ἡλιόχαρες μέρες
Εὐλογημένα χρόνια ἐκεῖνα ποὺ πέρασαν

Ἐλεος καὶ ἀγάπη στίς ψυχές τους
Ποιμενάρχες καὶ ποιμνιο ἀδελφωμένοι
Βυζαντινὲς δοξολογίες στίς ἐκκλησιὰς τους
ἀπόηχος ἀπὸ χαμόγελα καὶ τραγούδια
νοσταλγικὲς θύμισες χρυσομένες στὴν προσμονή

Ὁ φλογισμένος πυρὸς τῶν αἰώνων ἔσβυσε
τὰ χρυσὰ ὄνειρα ἔγιναν καπνὸς καὶ στάχτη
πικρὰ μὲν λόγια καὶ κατασχύνη
«Ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ
ἔθου σκότος καὶ ἐγένετο νύξ...»

(Συνέχεια στὴ σελ. 11)

ΝΕΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ

Ανακοινώνουμε στα μέλη μας και στους φίλους μας ότι στην Ένωσή μας λειτουργεί και δεύτερο τηλέφωνο με αριθμό: 3229564

«ΣΜΥΡΝΑΪΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ»

Τελευταίο βιβλίο του άκαταπόνητου και έκλεκτου μας φίλου Φίλιππα Κ. Φάλμπου, που μας έχει χαρίσει τόσα ανεκτίμητα συγγράμματα, είναι τα «ΣΜΥΡΝΑΪΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ». Τό βιβλίο διατίθεται και στα γραφεία της Ένώσεως μας, Καρύτση 3. Τιμή 300 δρχ.

Μιά πολύτιμη προσφορά στα Ίωνικά Γράμματα.

ΒΡΑΒΕΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ

Η Έστια Νέα Σμύρνης έδωσε και φέτος βραβεία σε βιβλία με περιεχόμενο τις χαμένες πατρίδες πέρα από το Αιγαίο, που είχαν εκδοθεί το 1980. Βραβεύτηκαν τα βιβλία «Η Ζωή στη Σμύρνη» του Δημ. Αρχιγένη, «Έξοδος», τόμος α' του κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, «Μικρασία Πατρίδα» του Γιώργου Μετσόλη, «Επαγγελματικές ασχολίες των Ελλήνων της Καπαδοκίας» της Μαρίας Ασβέστη, «Τρία Ποντιακά θεατρικά έργα» του Σίμου Λιανίδη και «Σελίδες Ιστορίας Πόντου - Μ. Ασίας» του Ίωάν. Παυλίδη.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ
ΤΙΣ
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΑΣ
ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

ΠΕΝΘΗ

ΤΑΚΗΣ ΜΟΥΖΕΝΙΔΗΣ

Τόν περασμένο μήνα έφυγε ξαφνικά ένα έκλεκτο τέκνο της Ίωνίας, ο Τάκης Μουζενίδης, που διέπρεψε και τίμησε την ιδιαίτερη πατρίδα του.

Πιστός και ακούραστος έργατης του θεάτρου είχε προσφέρει σ' αυτό μεγάλες υπηρεσίες 44 ολόκληρα χρόνια.

Γεννήθηκε στην Τραπεζούντα το 1911. Σπούδασε νομικά στο πανεπιστήμιο Αθηνών και ιστορία της Τέχνης και Αισθητική στα πανεπιστήμια Αμβούργου και Βερολίνου. Παρακολούθησε σκηνοθεσία στο θέατρο του Αμβούργου. Το 1937 γύρισε στην Ελλάδα και από τότε ως το 1942 σκηνοθέτησε στο Βασιλικό Θέατρο (Έθνικό). Ανέβασε μεταξύ άλλων τα έργα: «Ζακυνθινή Σερενάτα», «Σχολείο Κακογλωσσίας», «Δημιουργηθέντα συμφέροντα», «Ένα ποτήρι νερό», «Παπαφλέσσας», «Αντιγόνη», «Ιφιγένεια έν Ταύροις», «Μήδεια» και άλλα.

Στην δραστηριότητα του επίσης θα προσθέσουμε σκηνοθεσίες στη Λυρική Σκηνή καθώς και στο ξένο θέατρο.

Σκηνοθέτησε επίσης για τόν κινηματογράφο τη «Μαντάμ Σουσο» του Δημήτρη Ψαθά με την Μαρίκα Νέζερ, τόν Βασίλη Λογοθετίδη και την Ειρήνη Παπά (πού εμφανιζόταν για πρώτη φορά).

Είχε γράψει πολλά βιβλία για τό θέατρο, ήταν μέλος του Διεθνούς Ίνστιτούτου Θεάτρου και έπρόκειτο νά πάρει μέρος στο φετινό συμπόσιο τών Δελφών.

ΔΩΡΕΕΣ

Στή μνήμη του συζύγου της Δημ. Ίωακείμογλου επί τη συμπληρώσει διεντίας από του θανάτου του,	
Η Κα Εύτυχία Ίωακείμογλου	δρχ. 10.000
Στή μνήμη Αλεξάνδρου Εύθυμιάδου,	
Η Κα Όλγα Βατίδου	δρχ. 5.000
Στή μνήμη Θεοδ. Αδαμαντίδου αποβιώσαντος την 14-5-81,	
Η Κα Ισμήνη Λεβιτικού και Υπατία Αδαμαντίδου-Κανούλα	δρχ. 3.000
Στή μνήμη του αδελφού του Αθανασίου Καϊλόγλου	
Ο Κος Έλευθέριος Καϊλόγλου	δρχ. 3.000
Στή μνήμη της αδελφής της Αργυρώς,	
Η Κα Κυριακή Πιττακά	δρχ. 1.000
Στή μνήμη του συζύγου της Άλκη	
Η Κα Νίνα Πολυτίμου	δρχ. 1.000
Στή μνήμη της μητέρας του	δρχ. 500
Ο Κος Μ. Κολιδάκης,	
Ο Κος Τάκης Βεζυργιάννης,	
γιά τούς σκοπούς της Ένώσεώς μας	δρχ. 500
Επί τη συμπληρώσει διεντίας από του θανάτου της	
Αζίζας Κοκκώνη	
Φρίξος Κοκκώνης Α.Ε.	δρχ. 3.000
Ηλίας Κοκκώνης - Διάδοχοι	δρχ. 3.000
Επί της συμπληρώσει διεντίας από του θανάτου της αγαπημένης μας αδελφής Αζίζας Κοκκώνη,	
Ο Κος και η Κα Δ. Ξηρουχάκη	δρχ. 3.000
N.X. Αρώνης, μέ αγάπη και καύμο στη μνήμη της Ανδρονίκης μου τρία χρόνια από τό θάνατό της (+ 13/7/78)	δρχ. 2.000
N.X. Αρώνης, στη μνήμη του γυναικαδέλφου μου Ανδρέα Β. Γεωργιάδη, Ζωγράφου - Καθηγητή Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών (+ 11/8/81)	δρχ. 2.000
Στή μνήμη Αθανασίου Καϊλόγλου,	
Η οικογένεια Σωκράτη Βάση	δρχ. 1.000

ΤΟΥΣ ΔΩΡΗΤΕΣ ΘΕΡΜΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

ΒΙΒΛΙΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ - ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

α) ΒΙΒΛΙΑ

- Ο κ. Δημ. Κλειδάς τό βιβλίο «Κρήνη» Τσεσμές.
- Τάσου Μουμτζή «Τραγούδια που τραγούδησα στά νιάτα μου» Θεσ/νίκη 1981 σ. 87.
- Δημ. Αρχιγένη «Οι Νταήδες τση Σμύρνης» Αθ. 1977.
- Μόσχου Νίκου «Μνήμες και μνημόσυνα» Αθ. 1981 σ. 92.
- Περιοδικά
- «REVUE FRANCAISE DE DROIT AERIEN»
- Στεφ. Έμμ. Παπαδοπούλου: «Η μέρα Λαμπροφόρος» Αθ. 1981.
- Στεφ. Έμμ. Παπαδοπούλου: «Τό ΝΑΪΔΙΟΝ της Αγ. Βαρβάρας Χαλανδρίου», Αθ. 1981.

β) ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Ακρίτας - Έργατο-Υπαλληλική Φωνή - Καινή Κτίσις - ΚΕΡΚΥΡΑ - Κήρυξ της Νέας Σμύρνης - Νέα Έποχή - Η Νίκη - Οι Νικητές - Ορθόδοξος Τύπος - Προσφυγικός Κόσμος - Τριγλιανά Νέα - Συναστική Φωνή - Σιφναϊκή Φωνή

γ) ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Αιολικά Γράμματα - Αγροτική - Δελτίο Κέντρου Κωνσταντινουπολιτών - Ο Ποιμήν (Μυτιλήνη) - Σύγχρονη Σκέψη - ΦΙΛΙΑΤΡΑ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

Μηνιαία έκδοση της
«ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»
Αποστέλλεται δωρεάν
στά μέλη της

Διεύθυνση
όδός Καρύτση αριθ. 3
Τηλέφ. 32.28.480
Αθήναι 124

Συντακτική Έπιτροπή
Μιχαήλ Καλλιγέρης
Ναταλία Γκούφα
Τάκης Βεζυργιάννης

Υπεύθυνος εκδόσεως
Β. Γκούφας
Δεινοκράτους 31
Τηλ. 72.71.92

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑΣ
N. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ Ε.Π.Ε.
Μάγερ 11 - Αθήναι
Τηλ. 5225479 - 5221792